

Психолого-педагогічні передумови формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів ДНЗ

Таран І.Б.

*Інститут проблем
виховання НАПН України
аспірант
irisha.80_05@mail.ru*

В умовах динамічного розвитку суспільства, глобальної взаємозалежності та конкуренції на ринку праці сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності вишу. На сьогодні в контексті основних напрямів реформування країни відповідно до «Стратегії–2020» особлива увага влади, громадськості, експертних кіл прикута до вирішення проблем оновлення та вдосконалення системи вищої освіти. Так, Міністерством освіти і науки було презентовано проект Концепції розвитку освіти на період 2015–2025 років [1], де наголошено, що впродовж усього періоду існування незалежної України в освітньому секторі країни накопичувалися численні проблеми системного характеру, основними з яких є занепад матеріально-технічної бази, зниження якості освіти та падіння рівня знань і вмінь учнів (студентів), моральне старіння методів і методик навчання. Разом з тим, концепцією передбачено створення національної системи якості освіти та запровадження єдиної системи статистики і параметрів вимірювання якості освіти. У 2015 році пропонується прийняття на національному рівні: національних індикаторів якості освіти та національних індикаторів ефективності освіти [1].

Швидкі темпи розвитку інформаційних технологій пред'являють нові вимоги до робітників різних професій, вимагають нових підходів до їхньої професійної підготовки, не оминає ця проблема і дошкільну ланку освіти.

Метою нашої роботи є розгляд психолого-педагогічних передумов формування інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) майбутніх вихователів ДНЗ.

Дослідженню особливостей студентського віку приділяли увагу багато психологів (Л. Виготський, І. Кон, Г. Костюк, В. Осипова, А. Смірнов, П. Якобсон та ін.), які розкрили питання специфіки підготовки студентів, аналізуючи основні психолого-вікові особливості інтелекту, вольової та емоційної сфер.

В усіх згаданих психологічних дослідженнях можна виділити деякі спільні психолого-педагогічні передумови, а саме: психологічні

особливості студентського віку; формування позитивних мотивів навчання; реалізація традиційних дидактичних принципів, ідей проблемного та програмованого навчання; концепція сумісної продуктивної діяльності; концепція поетапного формування розумових дій; діяльнісний підхід до навчання та ін. Всі вони, безумовно, мають важливе значення стосовно нашого дослідження, оскільки формування ІКК студентів відбувається під час організації навчально-виховного процесу.

Згідно з періодизацією, запропонованою А. Реаном, вік студентів 17-25 років відповідає періоду «ранньої дорослості» [2, с. 90], що у вітчизняній психології зазвичай співвідноситься з періодом ранньої юності.

У психологічній енциклопедії [2, с. 92] рання дорослість розглядається як вік: від 21 року до 25 років (Bromley D., 1966); 17-25 років (Birren, 1964); від 20 до 25 років (Erikson E., 1963); від 20 до 40 років (Крайг Г., 2000).

Аналізуючи психолого-педагогічну літературу можна до пізнавальних психічних процесів віднести психічні процеси, пов'язані зі сприйняттям і переробкою інформації. У їх число входять: відчуття, сприйняття, уявлення, пам'ять, уява, мислення, мова.

Розглядаючи розвиток когнітивної сфери у нерозривній єдності з розвитком особистості, деякі автори виділяють стадії або етапи вікової періодизації ранньої дорослості. Причому дані стадії можуть бути характерні не для всіх людей. Так, найчастіше в якості однієї з самостійних і перших стадій ранньої дорослості виділяють студентський вік. У цей період поведінка людини зв'язана з освоєнням професійної діяльності та самовдосконаленням.

Інтелектуальний розвиток в період ранньої дорослості відбувається в тісному зв'язку з формуванням особистості. При цьому не тільки особливості особистості впливають на характер її інтелектуального розвитку, а й закономірності розвитку інтелектуальної сфери впливають на процес формування особистості, оскільки вони забезпечують вироблення власної світоглядної позиції.

Відкритість, гнучкість, мобільність, варіативність, швидке реагування на запити і потреби ринку освітніх послуг, які властиві педагогічному процесу, найбільш гарантовано обумовлюють ефективність системи діяльності педагогічного колективу як головних мотиваторів формування ІКК майбутніх фахівців з дошкільної освіти.

При виокремленні чинників, що зумовлюють інноваційні зміни у вищих навчальних закладах України слід враховувати тенденцію створення нового інформаційного режиму, сутність якого полягає у розвитку університетської освіти, впровадження дистанційних технологій та педагогічного експерименту щодо трансформації традиційного заочного і навіть денного навчання у дистанційну форму. Але, на жаль, відсутність

комплексного підходу до створення національного освітньо-наукового інформаційного середовища України, яке б включало телекомунікаційну інфраструктуру, інформаційні ресурси освіти та науки, мережі електронних бібліотек, інформаційно-аналітичні системи управління освітою і наукою, не сприяє приєднанню до європейських освітньо-наукових комп'ютерних мереж (GEANT, GEANT 2) та інформаційних ресурсів.

Для побудови методичної системи формування ІК умінь та вмінь студентів у першу чергу викладачу необхідно вивчити вікові і психологічні особливості даного віку студентів, маючи на увазі лише ті їх особливості, які важливо враховувати в процесі навчання дисциплін комп'ютерного циклу та психолого-педагогічні закономірності навчального процесу, які концентрують у собі досягнення психології, дидактики й відповідну методику застосування таких закономірностей.

Підсумовуючи все вищесказане, ще раз звернемо увагу на те, що формування ІК компетентності майбутніх вихователів ДНЗ спирається на наступні психолого-педагогічні передумови:

- психологічні особливості студентського віку, орієнтуючись на періодизацію А.Реана;
- формування позитивних мотивів навчання;
- створення нового інформаційного режиму у вищих навчальних закладах України, розглядати як інноваційні зміни в системі освіти;
- переорієнтування процесу навчання з накопичення знань на процес розширення свідомості;
- вдосконалення вмінь самостійної роботи студентів;
- вироблення власного когнітивного стилю в процесі переробки інформації та створення власних електронних посібників для дошкільнят.

Отже, проаналізовані в цій роботі психолого-педагогічні передумови, їх застосування є спробою пошуку підходу до вирішення завдання інформаційної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, яку пов'язують і з формуванням інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів ДНЗ.

Список використаних джерел

1. Проект Концепції розвитку освіти до 2025 року – Освіта.UA [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/news/43501/>
2. Психология человека от рождения до смерти. - под общей редакцией А. А. Реана. - СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. - 656 с. - (Серия «Психологическая энциклопедия»). ISBN 5-93878-029-2